

Opettajankoulutusfoorumi 27.9.2017

Uusi peruskoulu -ohjelman ajankohtaisia kuulumisia

Sanna Vahtivuori ja Pauliina Kupila

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

KOULUTUS UUDISTUU

- Varhaiskasvatuksen laadun kehittäminen
- **Uusi peruskoulu -ohjelma**
- Lukiuudistus
- Ammatillisen koulutuksen reformi
- Korkeakoulutuksen rakenteet uudistuvat –
Tampereen uusi yliopisto
- Harrastustakuu

MIKÄ MUUTTUU PERUSKOULUSSA?

- Uudet opetussuunnitelmat voimaan 7. luokalla
- Kieltenopetuksen varhentamisen kokeilut käyntiin
- Jokaiseen peruskouluun yksi tutoropettaja
- Opettajien perus-, perehdyttämis- ja täydennyskoulutusta uudistetaan
- Lisää vapaa-ajan toimintaa koulujen iltapäiviin (mm. Liikkuva koulu -ohjelma)

Hallituksen kärkihanke 1: Osaaminen ja koulutus

Uusi peruskoulu -ohjelma

TOIMENPIDE 1
(90 milj.€)

Opettajan- koulutusfoorumi

*Opettajan-
koulutuksen
kehittämishjelma*

Peruskoulu- foorumi

*Uusi Peruskoulu –
visiointityö, teesit ja
suositukset*

Työryhmät:
Parlamentaarinen ryhmä
Toimintaryhmä
Asiantuntija- ja
tutkijaryhmä

TOIMENPIDE 2
(21 milj. €)

Liikkuva koulu

*Aktiivisempi ja
viihtyisämpi
koulupäivä*

TOIMENPIDE 3
(10 milj. €)

Kielikokeilut

*Kieltenopetuksen
varhentaminen ja
kielivalintojen
monipuolistaminen*

ERITYISAVUSTUKSET kärkihankkeen toimeenpanoon:

- Opettajankoulutuksen kehittämissuunnitelman toimeenpano
- Opettajien ammatillisen osaamisen kehittämissuunnitelmat

- Tutoropettajien koulutus, toiminta ja koordinaatio
- Kokeilu-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta

- Liikkuva koulu - kehittämissuunnitelmat

- Kielten opiskelun varhentamiseen
- Kielten opiskelua koskevan kokeilun toimeenpanoa tukevaan henkilöstökoulutukseen

JOHTORYHMÄ ohjaa kärkihankkeen valmistelua

UUSI PERUSKOULU -ohjelma

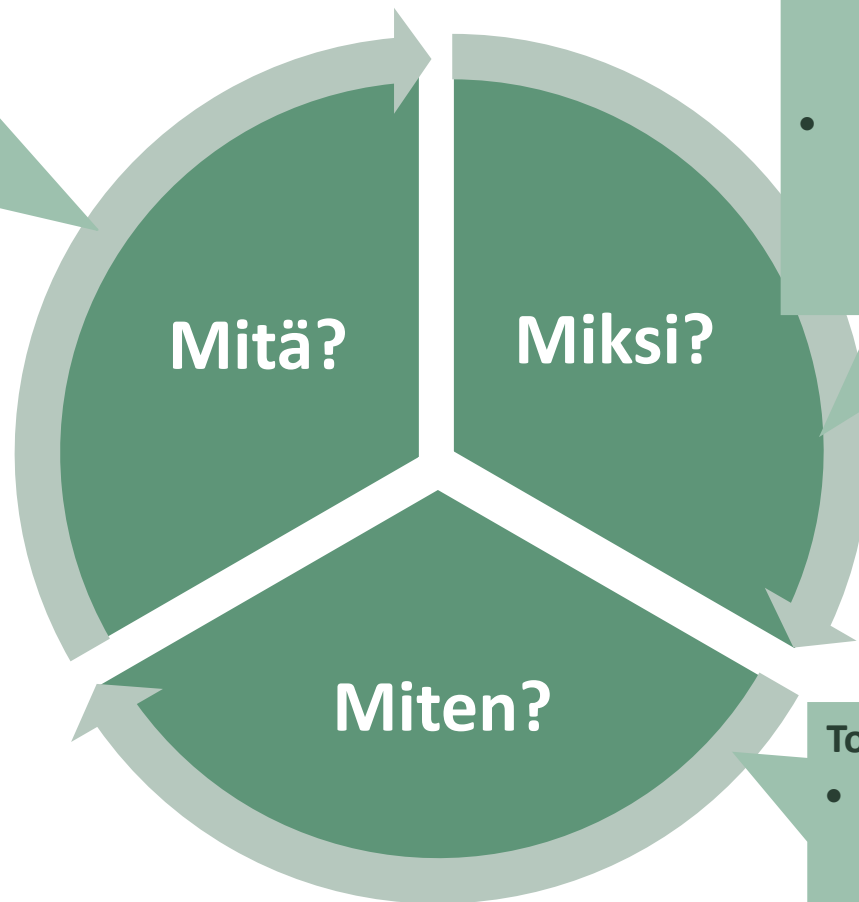
1. Peruskoulufoorumilta visio suomalaiselle peruskoululle
2. Opettajien osaamisen kehittäminen läpi uran
3. Kokeilu-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta
4. Tutoropettaja jokaiseen kouluun
5. Koulutus kansainvälisemmäksi

A group of seven children of various ethnicities are smiling and looking towards the camera in what appears to be a classroom. The children are of different ages, from young children to teenagers. The background shows classroom desks and a window with blinds.

Suomi 100 vuotta – Katsaus Peruskoulufoorumin työskentelyyn

Parlamentaarinen ryhmä

- teesit uudelle peruskoululle
- syksyllä 2017

Tutkijaryhmä

- tutkimukseen perustuva näyttö ja tieteidenvälinen tutkimus
- kokeilujen tulosten ja uusimman tutkimustiedon hyödyntäminen

Toimintaryhmä

- yhdessä hahmotetut ohjauksen, resursoinnin, yhteisen kehittämisen ja tukipalvelujen vaikuttavat keinot

VISIOTYÖN KUULUMISET

- Peruskoulufoorumin parlamentaarinen ryhmä
- Peruskoulufoorumin toimintaryhmä Opetushallituksen johdolla ja tutkijaryhmä

- Visiotyöpajat eri puolella Suomea
- Verkkotyökalu kuulemiseen
- Teesit esitellään Suomen itsenäisyyden juhluvuonna 2017

AIKATAULU

#uusiperuskoulu

- Kajaani 17.5.2017
- Vaasa 24.3.2017
- Turku 20.3.2017

- Jyväskylä 6.3.2017
- Oulu 27.2.2017
- Tampere 20.2.2017
- Rovaniemi 14.2.2017
- Joensuu 23.1.2017
- Lappeenranta 19.1.2017
- Seinäjoki 30.11.2016
- Kuopio 28.11.2016

Peruskoulufoorumin teesiluonnoksen teemat 8/2017

Maailman paras peruskoulu tehdään yhdessä!

- Kaikille yhteinen peruskoulu takaa koulutuksellisen tasa-arvon
- Peruskoulun oppimistulokset nousuun
- Peruskoulu on auki yhteiskuntaan
- Peruskoulu oppiva yhteisö, jossa maailman parhaat opettajat
- Hyvinvointi ja luovuus kunniaan

Equity + Well-being = Excellence for All

Peruskoulufoorumin tutkijaryhmän jäsenet

Puheenjohtajana professori Jouni Väljärvi, Jyväskylän yliopisto

professori Piia Björn, Itä-Suomen yliopisto

professori Markku Hannula,
Helsingin yliopisto

professori Ria Heilä-Ylikallio, Åbo Akademi

dosentti Pekka Hirvonen, Itä-Suomen yliopisto

apulaisprofessori Risto Hotulainen,
Helsingin yliopisto

professori Antti Juvonen, Itä-Suomen yliopisto

professori Sanna Järvelä, Oulun yliopisto

professori Ritva Kantelinen, Itä-Suomen
yliopisto

professori Kirsti Karila, Tampereen yliopisto

johtava tuloksellisuustarkastaja

Tanja Kirjavainen, Valtiontalouden
tarkastusvirasto

professori Joel Kivirauma, Turun yliopisto

professori Marja-Kristiina Lerkkanen,
Jyväskylän yliopisto

professori Kirsi Pyhältö, Oulun yliopisto

professori Katariina Salmela-Aro,
Jyväskylän yliopisto

professori Piia Seppänen, Turun yliopisto

professori Hannu Simola, Helsingin yliopisto

professori Tuija Turunen, Lapin yliopisto

professori Roope Uusitalo,
Jyväskylän yliopisto

Muut paikalla olijat: opetusneuvokset Aija
Rinkinen, OKM, Tommi Karjalainen, OKM

Ryhmän sihteereinä:

opetusneuvos Leena Nissilä, Opetushallitus,

projektipäällikkö Tiina Silander, opetus- ja
kulttuuriministeriö, sekä projektipäällikkö

Sanna Vahtivuori-Hänninen,
opetus- ja kulttuuriministeriö

Peruskoulufoorumin toimintaryhmän jäsenet

Pj pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen ja varapuheenjohtajana johtaja Jorma Kauppinen, OPH

varapuheenjohtaja, rehtori Antti Ikonen,
Suomen Rehtorit ry

luokanopettaja Maarit Korhonen, Turku

lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttila,
Lapsiasiavaltuutetun toimisto

vararehtori Tarja Aurell,
Yksityiskoulujen Liitto ry

neuvottelupäällikkö Hannu Freund, KT
Kuntatyönantajat

johtava konsultti Hermanni Hyytiälä,
Jyväskylä

puheenjohtaja Virpi Lehmusvaara, Opetus-
ja sivistystoimen asiantuntijat OPSIA ry

direktör Gun Oker-Blom, Opetushallitus

rehtori Anne Onnela, Sodankylä

erityisasiantuntija Leena Pöntynen,
Suomen Kuntaliitto ry

opetusneuvos Aija Rinkinen, (Jari Rajanen)
opetus- ja kulttuuriministeriö

lehtori Katriina Rapatti, Vantaa

perusopetusjohtaja Mari Routti, Lappeenranta
erityisasiantuntija Jaakko Salo, Opetusalan
Ammattijärjestö, OAJ

toiminnanjohtaja Ulla Siimes, Suomen
Vanhempainliitto ry

rehtori Jukka Tanska, Sivistystyönantajat ry
opetuspäällikkö Taina Tervonen, Helsinki

sivistysjohtaja Pekka Varheensalo, Nakkila
professori Pirkko Vartiainen, Vaasa

rehtori Vesa Äyräs, Espoo

sihteerit opetusneuvos Leena Nissilä ja
erityisasiantuntija Pia Kola-Torvinen

Toimeenpanoon liittyvät olennaiset kysymykset

- **Suhde opetussuunnitelman perusteisiin:** tukee käyttöönottoa, tavoitteena löytää keinot, joilla käyttöönottoa voidaan vahvistaa ja antaa eväitä tulevaisuuteen
- **Tuoda vaikuttavuutta kehittämistyöhön:**
 - vahvistaa yhteisöllistä toimintakulttuuria
 - huolehtia positiivisen erityiskohtelun avulla myös niistä alueista, jotka eivät vielä mukana kehittämistyössä
 - kehittää yhteinen digitaalisen oppimisen arkkitehtuuri
 - huolehtia kansallisesti johdonmukaisesta ohjauksesta ja tuesta
 - kehittää ja johdonmukaistaa oppimisen arviointia

PERUSKOULUFOORUMIN JATKOTOIMET

- Parlamentaarisessa ryhmässä teesien sisällöstä yhteisymmärrys 8/2017
- Toimintaryhmä jatkaa peruskoulun teesien ja kehittämistyön parissa 9/2017
 - Peruskoulufoorumi pohtii, mitkä alustavista teeseistä keskeisimpiä/keskeisin, aiempi kehittämistyö huomioiden
 - Peruskoulufoorumin toimintaryhmä synnyttää ”kehitysnäkymän”, joka ohjaa käytännön toimintaa ja on toimeenpantavissa (aiemmat kehittämisprosessit, parlamentaarinen työ, tutkijoiden asiantuntijakommentit, yhteiset tilaisuudet)
 - Toimintaryhmä esittää, mitä käytännön toimia edellyttää eri tasoilla

TUTOROPETTAJAT KOULUIHIN

- 2 500 tutoropettajaa, vähintään yksi jokaiseen peruskouluun
- Valtionavustuksella tutoropettaja voi käyttää osan työajastaan muiden työyhteisön opettajien ohjaukseen
- Tukee ja ohjaa muita opettajia opetussuunnitelmien jalkauttamisessa, uuden pedagogiikan hyödyntämisessä ja edistää opetuksen ja opiskeluympäristöjen digitalisaatiota
- Tutoropettajille rahoitusta noin 250:lle kunnalle ja 40:lle muulle koulutuksen järjestäjälle
- Toiminnan laajentaminen ja alueellinen koordinaatio lukuvuonna 2017–2018

LUKIOUUDISTUS KÄYNNISTYY

- Tavoitteena vahvistaa lukion vetovoimaa, koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymisiä korkeakouluopintoihin
- Sähköiset ylioppilaskirjoitukset täysimääräisesti voimaan 2019
- Ylioppilastutkinnon uudistaminen
- Lukion tuntijakokokeilut 28 lukiossa
- Lukioiden kehittämisverkosto (84 lukiota)

KIELTENOPETUS ALKAMAAN LUOKALTA KOKEILUIN

1.

- Kieltenopiskelu on yksipuolistumassa. Enemmistö oppilaista opiskelee englannin lisäksi vain toista kotimaista kieltä. Valinnaisten kielten opiskelu on vähentynyt.
- Vieraan kielen opiskelu aloittamista ensimmäisellä luokalla tai jo varhaiskasvatuksessa tuetaan kokeilujen avulla. OKM tukee kokeiluja 10 milj. euron rahoituksella.
- Mukana noin neljännes Suomen kunnista, 69 000 peruskoululaista, 8 000 esiopetuksessa olevaa ja 7 000 lasta varhaiskasvatuksessa
- Kokeilut koskevat englannin lisäksi mm. saksan, ranskan, ruotsin, venäjän, espanjan, kiinan ja viron kieliä. Kokeiluja lisäksi japanin, puolan, arabian ja somalin kielissä.

LAPSET LIKKUMAAN!

- Yli 80 % peruskouluista ja lähes 90 % kunnista mukana Liikkuva koulu -ohjelmassa
- Tavoitteena tuoda tunti liikuntaa jokaisen lapsen ja nuoren koulupäivään
- Liikkuva koulu tehnyt lasten liikkumisesta koko kouluyhteisön yhteisen asian
- Liikkuva koulu edistää kouluviihtyvyyttä ja lisää työrauhaa kouluissa
- Valtionavustus 21 miljoonaa euroa vuosina 2016–2018
- Liikkuva koulu laajenee varhaiskasvatukseen sekä toiselle asteelle vuonna 2017

JOKAISELLE LAPSELLE MIELUISA HARRASTUS

Tavoitteena mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus mieluisaan harrastukseen.

OKM:n työryhmän ehdotuksia:

- Avataan koulujen tiloja lasten ja nuorten harrastustoiminnan käyttöön maksutta
- Käytetään koulujen tiloja ja välineitä nykyistä enemmän iltapäivisin ohjattuun harrastustoimintaan ja oppilaiden omatoimiseen harrastamiseen

OKM:n myöntämällä rahoituksella jo yli 40.000 lasta on osallistunut liikunta- ja kulttuuriharrastuksiin koulujen iltapäivissä.

JOKAINEN KOULU ON HYVÄ KOULU

- Koulutuksen tasa-arvoa vahvistetaan valtionavustuksilla, joilla haastavilla alueilla toimiviin kouluihin voidaan palkata lisää opettajia ja koulunkäyntiavustajia sekä pienentää opetusryhmien kokoa.
- Avustuksiin osoitettiin vuodelle 2017 yhteensä 17 miljoonaa euroa. **Hallitus päätti kevään 2017 kehysriihessä kaksinkertaistaa avustukset vuodelle 2018 yli 30 miljoonaan euroon.**

VARHAISKASVATUS ON YHTEISKUNNALLE HYVÄ INVESTOINTI

- varhaisten vuosien oppiminen
- ehkäisee syrjäytymistä
- tuottaa koulutuksellista tasa-arvoa

OSALLISTUMISASTEEN NOSTAMINEN

- Varhaiskasvatusmaksuja alennetaan jälleen 1.1.2018 lukien.
- Sisaralennus 2. lapsesta nousee 50 %:iin.
- 6700 perhettä maksuttomuuden piiriin.
Suurimmat alennukset ovat jopa 2800 euroa vuodessa.

VARHAISKASVATUKSEN LAADUN KEHITTÄMINEN

- Varhaiskasvatussuunnitelmat jokaiselle lapselle elokuusta 2017
- Yliopistokoulutettujen lastentarhanopettajien lisäkoulutukseen 28 milj. euroa
- Varhaiskasvatuslain päivitys valmisteilla

Peruskoulufoorumin tutkijaryhmän esittämiä teemoja

- **Oppilas- ja opettaja -asiantuntijuuksien uusien muotojen tunnistaminen ja rikastaminen**
- **Uudet rakenteet** - vuorovaikutus, motivaation herättäminen, jokaiselle mahdollisuus uudenlaiseen asiantuntijuuteen
- **Tasapäistämisestä yksilöllisyyden tunnistamiseen ja mahdollisuuksiin ja** (perusosaamisen varmistaminen, ydintaidot)
- **Vaihtoehtoja tulee olla, mutta ei valikointia → tasavertaisuus ja yhdenvertaisuus**, samat hyvät lähtökohdat, mutta mahdollisuuksia tukea yksilöllisyyttä
- **Positiivinen diskriminatio**, heikoimmassa asemassa olevien tukeminen, yhteisöllinen asiantuntijuus, oppimista tukeva arviointi
- **Hyvinvoinnin vahvistaminen**
- Koko koulun, opettajan, opiskeluyhteisön, oppilaan hyvinvointi, kiusaamisen ehkäisy, epäonnistumisten ja onnistumisten harjoittelu, myös tiedollisissa haasteissa, kollektiiviset ja yksilölliset haasteet
- **Oppimisympäristön laatu, johtaminen, opettajuus, tutkimusperustaisuus**
- **Peruskoulun yksi tehtävä erilaisten taustojen vaikutuksen vähentäminen**
- **Toivon näkökulma:** panostetaan hyvinvointiin ja perustaitoihin, eriarvoisuuden estämiseen kaikissa vaiheissa → Varhaiset toimenpiteet tärkeitä, mutta kaikissa elämänvaiheissa on mahdollisuus parempaan.

Peruskoulufoorumin tutkijaryhmän teemoja 2

Oppimistakuu lapsille ja nuorille

- Oppilaan kanssa työskennellään niin kauan, että hän saavuttaa tietyn **perusosaamisen tason**. Annetaan ”osaamistakuu” kaikille lapsille ja nuorille → mitä toimenpiteitä tarvitaan toteuttamiseksi?
- Perustaitojen saavuttamisen perustana on systemaattinen opettaminen, Suomen vahvuus
- Rakenteet (esim. OPS:n rakenteet) tukevat systemaattista oppimisen varmistamista.

Hyvinvointitakuu

- Oppilaiden (ja perheiden) kanssa tehdään työtä niin, että lapset ja nuoret haluavat, osaavat ja pystyvät edistämään omaa ja muiden hyvinvointia.
- **Hyvinvoinnin edistäminen on koulun keskeisiä tehtäviä** perustaitojen kehittämisen rinnalla.
- Perusopetuslain ja oppilashuoltolain tarkistaminen?

Estetään eriarvoistuminen

- **Koulun rakenteet** eivät saa edistää eriarvoistumista (mm. perusopetusryhmien perustamisen periaatteet, painotettu opetus). Kaikilla ja kaikentasoisilla oppilailla on oikeus kehittää omia vahvuuksiaan.
- **Opettajien osaamiserot** eivät saa edistää eriarvoistumista. Opettajien tiimimäinen, yhteisöllinen sekä kouluyhteisön eri asiantuntijoiden yhteinen työskentely on toimintakulttuurin keskiössä.
- **Opettajien kehittämissuunnitelmat** kytkeytyvät koulu- ja kuntakohtaiseen kehittämiseen sekä valtakunnallisiin kehittämislinjauksiin. Tämä vähentää opettajien osaamisen aiheuttamaan eriarvoisuutta.

FAKTAT TAI HAVAINNOT Sekalaista -kategoria, asiat jotka eivät sovi muualle. Havainnot ja faktat tai sellaisiksi koetut asiat	HUOLET Kriittikki, kysymykset	YDINKYSYMYKSET Mistä tässä oikeasti on kysymys?	RATKAISUT TAI VAIHTOEHDOT Kaikki keskustelun aikana syntyneet ratkaisuehdotukset
Monikulttuurisuus voi olla mahdollisuus	Mitä eri sidosryhmät tekevät?	Pitäisikö teesi priorisoida? Aikataulu, painotus, sidosryhmät	Ei kotitehtäviä, laajempia kokonaisuuksia
Teesit tulee olla yhteinäisiä sisältöjen kanssa	Teesien prioriteetti	Kuinka peruskoulu nähdään kokonaisuutena?	Koulu on auki
Tasavertaiset mahdollisuudet kehittyä	Tutkimuksen koordinointi	Miten vahvistetaan yhteisöllisyyttä kouluissa?	Opettajien ja rehtoreiden kehittämistä
Vuorovaikutuksen rooli laajemmaksi	Miten tutkimus näkyy arjessa?	Kuinka tuntijako saadaan joustavammaksi?	Pedagogiikan johtamisen korostaminen rehtorin tehtävässä
Halu oppia keskiöön	Parlamentaarinen ryhmä ei pääse yhteisymmärrykseen	Mitä vaaditaan johtamiselta eri tasoilla?	Taidot keskiöön-> merkityksellisyys
Väärä digitalisaatio ei edistä oppimista	Puoluepolitiikka ohjaa liikaa kehittämistä	Miten varmistetaan tasa-arvoisuus eri kuntien välillä?	Yksilölliset polut ja inklusiivisetkoulutu
Uuden Opsin kipukohdat - 13 oppiainetta- Koska ollaan rohkeita räjäyttämään	Ammatillinen koulutus muuttuu – miten perustaidot	Miten lapsi/nuori kytkeytyy hallinnon eri tasoille?	Tiimijohtaminen, kuuluminen yhtiesöön
OPS ei tue sitä opetusta, mitä itse edellyttää	Mittaaminen – mitataanko oikeita asioita, arvioidaanko tasa-arvoisesti?	Miten dialogisuus toteutuu koulussa/hallinnon eri tasoilla?	Yhtenäinen peruskoulu
Teeseissä päällekkäisyyttä	Oppilaiden sisäinen motivaatio	Miten ohjaus toteutunut ja arviointia seurataan?	OVTES ja työaika räjäyttää, moniammatillinn yhteistyö
Koulusta ei innostuta, mutta ei myöskään ahdistuta	Ohjaus, toteutus, seuranta	Sisäinen motivaatio – kaikki ratkaisut ja menetelmät tukemaan	Ratkaisukeskeinen toimintakulttuuri
Oppilaiden aloitteellisuus suhteellisen vähäistä	Saadaanko kokeilla?	10 v OPS versus elävä OPS	Oikean elämän työkuulttuuri

FAKTAT TAI HAVAINNOT Sekalaista -kategoria, asiat jotka eivät sovi muualle. Havainnot ja faktat tai sellaisiksi koetut asiat	HUOLET Kritiikki, kysymykset	YDINKYSYMYKSET Mistä tässä oikeasti on kysymys?	RATKAISUT TAI VAIHTOEHDOT Kaikki keskustelun aikana syntyneet ratkaisuehdotukset
”Passiivinen pudokkuus” – oppilas tulee kouluun, mutta ei osallistu	Miten saadaan kansalaiset puhumaan tärkeydestä?	Ohjausvalta -> ammatillinen vapaus ja vastuu	Yhteinen opettajankoulutus Yhteinen opettajuus - tulevaisuuden opettajuus
Opettajien täydennyskoulutus systemaattiseksi	Parlamentaarisen ryhmän sitoutuminen	Johtaminen -> sisäinen motivaatio opettajille	Nivelvaiheet, inklusion monet mallit
Johtaminen näkyy teeseissä vain yhdessä kohtaa	Oppimistulokset –sana. Miten määritellään?	Yhteistyö, moniammattisuus	Erottaa mitkä asiat tarvitsevat resurssia ja mitkä ovat asenne- tai johtamiskysymyksiä
Lapsen ja perheen hyvinvoinnin tukeminen (lapsiperheiden köyhyys)	Oppiva yhteisö tarkoittaa vain opettajia teeseissä?	Ohjaus ja sen toteutus	Pedagogiikan johtamisen korostaminen rehtorin tehtävässä
Oppimistuloksista	Oppilas puuttuu kokonaan teeseistä	Seuranta systemaattiseksi	Ohjauksen kehittäminen
Hyvinvoinnista	Alueellinen eroavaisuus peruskouluissa resurssien näkökulmasta. Onko normi liian väljä?	Johtaminen	2. otsikkoon mukaan hyvinvointi
Motivaatiosta	Mitä yhteiskunnallista keskustelua vaaditaan, että yhteiskuntamme tunnustaa jatkossakin koulutuksen arvon?	Minkälaiset arjen pedagogiset ratkaisut edistävät oppilaiden aktiivisuutta oman oppimisen suhteen	Opettajien ja johtajien/rehtoreiden täydennyskoulutus on peruskoulutuksen kehittymisen edellytys
Momentum on nyt	Eriarvoistumisen lisääntyminen	Miten saadaan koherenssi – ammatillisuus (vapaus ja vastuu)	4. Otsikkoon muutosjossa on maailman osaavimmat opettajat
Eriarvoisuuden lisääntyminen		Kansalaiset mukaan	